

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich
dr Jerzy ŚWIĄTKIEWICZ

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, dnia 23 czerwca 2003 r.

36109

RPO-436018-X/03/KMS

Pan
Dr Zbigniew Kuźmiuk
Przewodniczący
Sejmowej Komisji
Samorządu Terytorialnego
i Polityki Regionalnej

Szanowny Panie Przewodniczący,

Do Rzecznika Praw Obywatelskich napływają niepokojące sygnały, wskazujące na nieprawidłowe wykonywanie przez administrację samorządową obowiązków wobec wspólnot lokalnych, wynikające ze złego systemu finansowania zadań samorządowych. Ze szczególną ostrością dotyczy to zadań wykonywanych przez powiaty w zakresie opieki społecznej, opieki zdrowotnej, edukacji, zapobiegania bezrobociu i utrzymania dróg.

Jak wynika z informacji organów samorządów powiatowych, coroczne drastyczne zmniejszanie kwot budżetowych doprowadziło do sytuacji, w której powiaty zmuszane są do podejmowania decyzji nie tyle o ilości środków przeznaczanych na poszczególne zadania, ile o całkowitej rezygnacji z realizacji niektórych zadań. Autorzy skarg podkreślają, że brak trwałych uregulowań ustawowych w zakresie dochodów samorządów terytorialnych powoduje niepewną i tymczasową sytuację finansową. Obowiązująca ustawa nie przyporządkowuje dochodów jednostek samorządu terytorialnego do źródeł dochodów wymienionych w Konstytucji RP (dochody własne, subwencje ogólne dotacje celowe z budżetu państwa), a jedynie dokonuje ich podziału na obligatoryjne i fakultatywne. Stawiają również zarzut, że wbrew regulacji art.167 Konstytucji powszechną

staje się praktyka przekazywania nowych zadań bez zapewnienia środków koniecznych na ich realizację.

Wskazują na dramatyczną sytuację finansową placówek służby zdrowia. Powiększającemu zadłużeniu tych placówek i zobowiązaniom finansowym, wynikającym nie tyle nawet z konieczności utrzymania i modernizacji tych placówek, ile z obowiązków wypłaty świadczeń pracowniczych przyznanych ustawami, bądź wyrokami sądów nie są w stanie sprostać organy założycielskie (powiaty) posiadające znikome dochody własne. Niezbędne są w tym zakresie działania administracji centralnej, w tym strategiczne decyzje finansowe dotyczące oddłużenia szpitali przekazanych powiatom.

Podobnie kompleksowego rozwiązania wymaga finansowanie urzędów pracy. Wzrastające niedofinansowanie stwarza tu zagrożenie realizacji zadań statutowych, co nie pozwala na skuteczne przyczynianie się do złagodzenia skutków bezrobocia.

Wśród najpilniejszych spraw wymieniają również potrzebę opracowania wieloletniego programu edukacji zawierającego klarowny podział na zadania rządowe i samorządowe, a także jasne określenie zasad i źródeł finansowania wszystkich obowiązków wynikających z prowadzenia zadań oświatowych.

Szczególny niepokój Rzecznika wywołują informacje o braku środków na finansowanie opieki nad najbardziej bezradną grupą obywateli RP jaką tworzą dzieci przebywające w placówkach opiekuńczo wychowawczych i osoby niepełnosprawne, w tym osoby z upośledzeniem umysłowym. Zarówno przedstawiciele stowarzyszeń prowadzących takie placówki jak i starostowie wskazują na brak systemowego rozwiązania pozwalającego określić jednoznacznie kwotę niezbędną dla spełniania obowiązku szkolnego przez te dzieci. Środki przyznawane z budżetu centralnego nie pokrywają bieżących wydatków tych placówek, samorząd powiatowy natomiast nie dysponuje własnymi dochodami umożliwiającymi pokrycie różnicy i dającymi gwarancje funkcjonowania tych placówek.

Mając na uwadze prowadzone prace nad projektem ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, przekazuję Panu Przewodniczącemu powyższe informacje z nadzieją, że wskazywane przez przedstawicieli samorządu terytorialnego problemy znajdą rozwiązanie w tej ustawie. Będę wdzięczny za poinformowanie Rzecznika Praw Obywatelskich o zakładanym terminie wejścia w życie nowych regulacji prawnych gwarantujących obywatelom prawidłową realizację ich praw przez administrację lokalną.

Z poważaniem

/-/